

Sayın Parlamenterler,

Bu binanın çatısı altında, farklı siyasi düşünce taşımalarına karşın, tüm insanlığın ortak malı olan demokratik geleneklerin savunucusu siz Avrupa ülkeleri seçkin temsilcilerine ikinci kez hitap ediyorum. Bu olanağı bana sağladığınız için, cunta yönetiminin eline geçmemeyi başarmış DİSK Yürütme Kurulu üyesi olarak sizlere tesekkür ederim.

Yaklaşık bir yıl önce, 7 Kasım 1981 Avrupa Konseyi, hukuk ve politik komisyonu ortak toplantısında bir konuşma yaptım. Komisyon üyesi parlamenterlere, askeri cuntanın, tüm halkımızı hedef alan, baskı, terör ve işkencelerini dile getirdim. Aradan bir yıl geçti. Cunta yönetimi de ikinci yılını doldurdu. Ancak generallerin uygulamalarında olumlu gösterilebilecek tek bir değişiklik olmadı. Tam tersine, askeri yönetimin, temel insan haklarına, sendikal, demokratik, politik hak ve özgürlüklere saldırıları bugün de artarak devam ediyor. Baskı, terör ve işkenceler sürüyor. Politik nitelikli dava dosyaları daha da kabarıyor. Kapasitesinin bir kaç misli politik tutuklularla dolu olan askeri ve sivil hapishanelerde yaşam koşulları her geçen gün biraz daha ağırlaşıyor. Yeni yeni masum insanlar işkenceyle yaşamlarını kaybediyorlar veya sakat kalıyorlar. Ben burada sizlere bu konuşmayı yaparken, şu anda hangi işkencecinin, hangi masum insana eziyet etmekle meşgul olduğunu bilemiyorum.

Değerli Parlamenterler,

Bugün Türkiye'de süren trajik durum için önemli olan bir yanını oluşturuyor. Daha önemlisi, ülkemizin ve halkımızın geleceği ile ilgilidir.

Üyeleri cunta tarafından atanan Danışma Meclisi'nde yeni bir anayasa hazırlandı. Milli Güvenlik Konseyi'nce onaylanan bu anayasa 7 Kasım günü halk oyuna sunulacak. Anayasanın niteliği üzerinde görüşlerimi belirtmeden bir nokta üzerinde durmama izin veriniz.

12 Eylül darbesiyle birlikte, cunta yönetiminin baskı ve terör uygulamaları, ulusal ve uluslararası tepkileri de giderek yoğunlaştırdı. Böylece generaller, yeniden demokrasiye dönecek-

lerini bir takvim yaparak açıklamak zorunda kaldılar. Ancak ülkenin, gerçek demokrasiden yana güçleri olarak, generallerin demokrasiye geçiş takviminin kaba bir demogoji olduğunu dile getirdik. Ulusal ve uluslararası demokratik kamuoyunu uyarma ve bilgilendirme görevini yaptık.

Temel insan haklarının, özgürlüklerin uzlaşmaz düşmanları olan askeri diktatörlüğün ülkeye gerçek bir demokrasi getiremeyeceği açıktı. Onların demokrasi diye getireceklerini söyledikleri rejim, bugünkü çıplak askeri diktatörlüğün yerine, parlamenter görünümlü sivil bir baskıcı düzen olabilirdi.

Gerçekler inatçıdır. Bugün gelinen nokta ve hazırlanan yeni anayasa acı da olsa bizi doğruladı. Halk oyuna sunulacak anayasa, generallerin nasıl bir yönetim kurma peşinde olduklarını gösteriyor.

Bu anayasa ile bir ülkeye, çağ dışı, baskıcı çeşitli adlar verebileceğimiz bir düzen gelebilir, ancak bir tek rejim gelemes: Demokrasi.

Cuntanın Anayasası Temel İnsan Haklarına Düşmandır:

Bu taslak, demokrasiye, temel insan hak ve özgürlüklerine darbeler indiriyor. Temel hak ve özgürlükler ağır ölçülerde kısıtlanıyor. Düşünce, basın, örgütlenme, seyahat, bilim ve sanat, gösteri ve protesto hakları başta olmak üzere, temel hak ve özgürlüklerin bütünü hem genel hem de özel olarak kısıtlanmalara uğratılıyor. İnsanın kişiliğine bağlı vazgeçilmez, devredilmez bir hakkı olan "yaşama" hakkı bile bu anayasa ile fütursuzca kısıtlanabiliyor. Dahası, bu anayasanın maddeleri, temel insan hak ve özgürlüklerinin ortadan kaldırılabilceğini ve bunlara aykırı uygulamalar yapılabileceğini ~~ve bunlara aykırı uygulamalar yapılabileceğini~~ bile hükme bağlıyor.

Cunta Bu Anayasa İle Askersel Bir Polis Devleti Oluşturmak İstiyor

Bugün artık ülkemizde ve dünyada hiç kimse, Türkiye'deki askersel rejimin insan haklarına düşman niteliğini gizleyemez. Onun terörizmi önlemek için erke geldiğini ve demokrasiye geçmeye niyetli olduğunu söyleyemez.

Cunta bu anayasa ile temel hak ve özgürlüklerin özünü

yokedip, bu temel üzerinde, tüm yetkileri kişi olarak cumhurbaşkanında veya bir kısmını hükümette toplayıp yargıyı Yürütmenin müdahalesine açık bir hale getiriyor. Yargı bağımsızlığını adeta yok ediyor. Böylece demokrasiye değil otoriter bir polis rejimine geçmek istiyor.

Ayrıca, bu anayasanın kabul edilmesiyle birlikte, cuntanın başı Evren cumhurbaşkanı, cuntanın dört üyesi ise cumhurbaşkanı danışmanı olarak kabul edileceklerdir. Böylece bugünkü askeri cunta, 7 yıl boyunca fiili olarak varlığını sürdürmüş olacaktır.

Cunta Bu Anayasa İle Sendikal Hak Ve Özgürlükleri Yok ediyor:

Cunta bu anayasa ile, iki yıldır askıya aldığı sendikal hakları tamamen kullanılmaz hale getirmeyi amaçlıyor. Getirilen ağır devlet müdahalesi ve denetimi, bağımsız kuruluşlar olması gereken sendikaları adeta mevcut yönetimin uydusu, göstermelik kuruluşlar haline sokuyor. İdari makamlara, sendikaların çalışmalarını durdurma hatta kapatma yetkisi veriyor. Böylece bu anayasa ile sendikal hak ve özgürlükler gelecek için de ipotek altına alınıyor.

Değerli Parlamenteler,

İşte demokrasi özlemi içindeki halkımıza dayatılmak istenen anayasanın en genel çizgileri içinde niteliğibudur.

Bu anayasa açıklanır açıklanmaz, tümü ve tek tek maddeleri üzerinde toplumun çeşitli kesimleri ağır eleştirilerini dile getirdi.

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Atilla SAV şöyle dedi: "Özgürlüklerin özü kalkıyor. Böyle bir anayasa ile otoriter bir rejim kurulabilir."

Yine ülkemizde saygın bir yeri olan Prof. Mümtaz SOYSAL: "Türk halkı 20nci yüzyılın son çeyreğinde böyle bir anayasaya mahkum edilecek kadar geri ve çağdışı bir halk değildir," diyerek aydınların ve üniversite çevrelerinin bu anayasaya karşı yaklaşımlarını dile getirmiş oldu.

Geçmiş siyasi kadroların, sendika ve çeşitli meslek oda-

larının, bilim ve sanat çevrelerinin, üniversitelerin, açıktan karşı oldukları bu anayasayı bir avuç gerici generaller dışında kimse savunmak cesaretini gösteremiyor.

General Evren, 29 Ağustos tarihinde Afyon'da yaptığı konuşmada: "Bu anayasa bizi 1961 anayasasından geri götürüyor diyenlere şunu belirtmek isterim ki ben hiç bir yerde, hiç bir zaman hazırlanacak yeni anayasa 1961 anayasasından daha ileri özgürlükler getirecek demedim. Tam tersine kişi hak ve özgürlüklerinden bazı fedakarlıklarda bulunmalıyız dedim" diyerek bu anayasanın gerici ve baskıcı özünü kabul etti. Bu anayasayı savunarak, getirecekleri düzende temel insan hak ve özgürlüklerini kısımadaki kararlıklarını vurguladı.

İşte bu anayasa 7 Kasım günü halkoyuna sunulacak. Halk oylaması da kuşku yoktur ki ağır baskı koşullarında yapılacak. Milli Güvenlik Konseyi'nin yayınladığı 71 sayılı son bildirisinde "Anayasanın geçici hükümlerinin ve Evren'in anayasayı tanıtmaya konuşmalarının hiç bir şekilde eleştirilemeyeceğini ve karşı görüş ileri sürülemeyeceğini" emrediyor.

Kamuoyunun tek yanlı olarak baskılarla şartlanmaya çalışıldığı, politik yaşamın sürdüğü, propaganda ve gösterinin yasaklı olduğu koşullarda yapılacak olan bu halk oylamasının demokratik bir uygulama olduğu düşünülemez. Bu oylama halkımızın özgür iradesini kesin olarak yansıtmıyacaktır. Halk oylaması sonucu, anayasanın kabul edildiği açıklanırsa, bundan demokrasiden yana halkımızın bu baskıcı anayasayı kabullendiği sonucu çıkarılmamalı, tam tersine bunun nedeni bugüne kadar süren ve referandum uygulamasıyla daha da ağırlaştırılan baskı ve terörde aranmalıdır.

Sayın Parlamenterler,

Konuşmamı burada bitirirken sizlere ve sizin şahsınızda Avrupa demokratik kamuoyuna seslenmek istiyorum. Baskı ve terörü yasa-
laştıracak olan cunta anayasasına karşı Türkiye demokrasi güçleriyle, halkımızla dayanışmanızı daha aktif hale getirin.

Çünkü:

-Türkiye'de demokrasiye karşı bir polis devleti kurum-

laştırılmak isteniyor.

-Temel insan hakları ve özgürlükleri yokediliyor.

-Sendikal hak ve özgürlükler ortadan kaldırılıyor.

-İnsan Hakları Evrensel Bildirisine aykırı bir anayasa halkımıza dayatılıyor.

Bizim dayanışmaya gereksinimimiz bugün yaşamsaldır.

Yarın çok geç olacaktır.

Yarın Türkiye'de barışa, demokrasiye ve insan haklarına düşman otoriter bir polis devleti kurulmuş olabilir.

Türkiye demokrasi güçlerinin, halkımızın sizin dayanışmanıza yüksek değer biçtiğinden emin olabilirsiniz.

-Dikkatiniz için teşekkürler.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV